

Beste opdrachtgevers van het project UWDH,

Wij willen graag tot een gezamenlijk vertrekpunt komen, zodat we het vervolg van het project UWDH constructief en voortvarend op kunnen pakken. Tijdens ons laatste vergadering van 14 november hebben we daarom gevraagd om de opdrachtgevers te informeren over onze feedback.

Er is veel gezegd en wij hebben aangeboden achtergronden te leveren. Tevens in deze brief een eerste aanzet tot een gezamenlijke lijst van definities voor dit project.

Onjuiste aannames, want succes van verondiepen is geen wetmatigheid en twee verondiepingprojecten in een GBT kunnen op nog minder draagvlak rekenen dan één.

De aannames waarop de opdrachtformulering is gebaseerd, zijn deels onjuist. Wij vragen de opdrachtgever daarom deze te herzien en de herziende uitgangspunten dientengevolge te verwerken in een nieuwe opdrachtformulering. Hieronder en in de bijlagen motiveren waarom wij dat vinden en op welke bronnen dit is gebaseerd.

1) Aanname verondiepen is per definitie nuttig

Tijdens de bijeenkomst van 14 November bij P2 in Rossum werd door de ecooloog gesteld dat er over de algemene stelling dat verondiepen positieve effecten heeft op de ecologie geen discussie is en dat daarom bij voorbaat elk verondiepingproject een nuttige functie heeft/ doelmatig is. Tevens werd gesteld dat elk verondiepingproject van Staatsbosbeheer tot nu toe een (ecologisch) succes met positieve resultaten is geweest.

Het laatste wordt weerlegd door het feit dat de meeste verondiepingprojecten niet zijn afgerond en dat bovendien de plas "de Grote Moeren" door toepassing van tarra grond met teveel nutriënten heeft geleid tot massale vissterfte, zo meldde Staatsbosbeheer op een eerdere bijeenkomst van 18 september op het gemeentehuis. Overigens uit eigen beweging.

Die aanname van het vanzelfsprekende succes was kennelijk het uitgangspunt voor de opdrachtformulering; namelijk dat het bevorderen van de ecologie in de Vonkerplas bij voorkeur door middel van verondiepen dient te geschieden.

Onze reactie op deze aanname:

De aanname van consensus over het nut van verondiepen is onjuist. Wij hebben vastgesteld dat er juist heel veel discussie en controverse is over de vermeende positieve effecten van verondiepen, zodanig zelfs dat de wet per 1-1-2019 gaat veranderen. Het project "Over de Maas" in onze Gemeente West Maas en Waal is zelfs van invloed op die wetswijziging geweest. Maar ook hebben we ecologen gesproken die er heel anders over denken.

De laatste stand van de wetenschap, voor zover die al voorhanden is, geeft aan dat diepe plassen een bijzondere ecologische waarde kunnen hebben. Daarom kan het behoud van de diepe Vonkerplas (die reeds in de omgeving diverse poelen, geulen en ondieptes kent) de ecologie van de Dreumelse Waard juist extra verrijken in plaats van verslechteren. Zo kan de plas extra bijdragen aan de Natura 2000 doelstellingen wat betreft biodiversiteit. Want meer soorten is in dit geval beter dan meer van hetzelfde.

Gebruikte recente bronnen waarop onze reactie is gebaseerd en achtergrondinformatie vindt u in de bijlagen.

2) Aannames gedeeltelijk verondiepen Vonkerplas heeft meer draagvlak in Dreumel en is aan andere regels gebonden dan volledig verondiepen.

Volgens het BBK geldt voor beide in het UWDH project genoemde opvolvarianten (gedeeltelijk- of volledig opvullen) dat deze qua volume en laagdikte ruimschoots boven de ondergrens van een Grootchalige Bodemtoepassing (GBT) zitten en dat er daarom vanuit het BBK exact dezelfde regels op van toepassing zijn. Daarom stellen wij dat dit ook maar één maal getoetst zou moeten worden. Het zijn immers beide verondiepingsprojecten in een GBT. Voor ons als inwoners van Dreumel geldt daarom dat na de ontkoppeling wij nu met twee opeenvolgende GBT's te maken zouden hebben in plaats van één. Die van UWDH en de nieuwe (ontkoppelde) van Staatsbosbeheer. Opdrachtgevers mogen als bestuurders dit gegeven niet negeren.

Wij hebben hierover ons ongenoegen reeds geuit. In het overleg van 18 september 2018 hebben wij al afgesproken met Staatsbosbeheer dat een zorgvuldig onafhankelijk onderzoek naar de ecologie van- en rond de Vonkerplas noodzakelijk is om verondieping in West Maas en Waal bespreekbaar te maken.

Natuurlijk zien wij geen aanleiding om aan te nemen dat dit met een andere opdrachtgever dan Staatsbosbeheer voor dezelfde toepassing ineens anders zou zijn.

Dus ook voor de UWDH verondieping in een GBT met RWS, de Provincie en SBB als opdrachtgever geldt dat een degelijk onderzoek naar de ecologie net zo goed een noodzaak is om enig draagvlak voor het project te krijgen. Vanzelfsprekend kunnen twee verondiepingsprojecten in West Maas en Waal in een langere tijdsspanne op nog minder draagvlak rekenen, dan één verondiepingsproject in een kortere tijdsspanne.

Oproep: Herzie de uitgangspunten en formuleer een nieuwe opdracht

Wij vinden dat de opdrachtgevers hier de mist in gaan door het beleid op aantoonbaar onjuiste aannames te baseren. Wij vragen u als opdrachtgevers van het project UWDH daarom met klem om:

- 1) Evengoed voor het project UWDH ten minste zorgvuldig en grondig te onderzoeken wat de huidige ecologie van de Vonkerplas is en op basis van die uitkomsten te bepalen of verondiepen nuttig is, want dit nut staat alles behalve bij voorbaat vast
- 2) danwel in het project UWDH te kiezen voor behoud in plaats van opvullen van de Vonkerplas en opname van die variant in het project.
- 3) Daarbij in het achterhoofd te houden dat de regels voor verondiepen in een GBT per 1-1-2019 zullen veranderen en zeker niet in de zin dat deze ruimer gaan worden.
- 4) Mee te nemen dat er ook bij het waterschap geen draagvlak is voor het verondiepen van de Vonkerplas zo blijkt uit een artikel vandaag in de Maas en Waler

Met vriendelijke groet namens Burgercollectief Dreumelsche Waard,

Frans van Egmond, Harold Koolhout, Dré van Rossum en Gert-Jan van Engelen

Bijlage 1: Voorstel definities

Een eerste voorstel voor definities die we als gezamenlijk uitgangspunt en leidraad kunnen gebruiken in alle volgende communicatie onderling en naar de stuurgroep en opdrachtgevers.

Term	Gezamenlijke definitie
BBK	Besluit op de bodemkwaliteit
Project	Het project "Uiterwaarden Wamel Dreumel en Heerewaarden" uit het programma "samenwerkenaanriviernatuur"
Doelmatige toepassing	Nuttige toepassing zoals bedoeld in het BBK
UWDH	Uiterwaarden Wamel Dreumel en Heerewaarden
Projectgrond	Grond afkomstig uit de bodem van het gebied waarin het project (UWDH) plaatsvindt. Niet uit de bodem van een ander project binnen het programma.
Grootschalige Bodemtoepassing (GBT)	Een GBT is minimaal 5000 m3 groot en is minimaal 2 m dik (bron: BBK)
Gedeeltelijk, verondiepen	Een GBT waarbij een plas ondieper wordt gemaakt met grond- of baggerspecie
Partieel verondiepen	Een GBT waarbij een plas ondieper wordt gemaakt met grond- of baggerspecie
Volledig verondiepen	Een GBT waarbij een plas ondieper wordt gemaakt met grond- of baggerspecie
Grootschalige opvulvariant	Een GBT waarbij een plas ondieper wordt gemaakt met grond- of baggerspecie

Bijlage 2: Aanname verondiepen is per definitie nuttig en er is geen discussie over

Onze vaststelling is gebaseerd op verschillende bronnen:

RIVM Beoordelen grootschalige bodemtoepassingen in diepe plassen 2011

“Het gebruik van grote hoeveelheden grond en bagger bij het herinrichten van diepe plassen kan effect hebben op de kwaliteit van grondwater en oppervlaktewater. Dit geldt vooral voor het gebruik van licht verontreinigde bagger en grond.”

<https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/607711002.pdf>

STOWA 2015 - Technisch achtergronddocument bij de MCA Verondiepen, een multicriteria-instrument om locatiekeuze en inrichtingsvariant te optimaliseren

“Er zijn ook veel diepe plassen met een uitstekende kwaliteit, gekenmerkt door een doorzicht van meerdere meters”. “Verondiepen kan nadelen hebben voor de water veiligheid, de volledige bergingscapaciteit die niet wordt gebruikt en vaak is het water kwalitatief niet geschikt als zwemwater (door vergroot risico op blauwalgen)”.

<https://docplayer.nl/14955403-Optimaliseren-herinrichting-van-diepe-plassen.html>

Kamervragen en antwoord van Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus (Infrastructuur en Milieu), mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu (ontvangen 25 september 2017).

Aangevers: “Erkent u het ecologische belang van diepe putten in het rivierengebied, aangezien deze putten een natuurlijke zuiverende werking hebben en in en rondom de putten een bijzondere biotoop is ontstaan? Zo ja, moet deze ecologische waarde worden meegenomen in een besluit tot vergunningverlening voor verondiepen?”

Antwoord minister: “Ja. Dit moet worden meegenomen in de afweging of wordt voldaan aan het Besluit bodemkwaliteit en de Handreiking herinrichting diepe plassen.”

Aangevers: “Kunt u toelichten waarom Rijkswaterstaat verondieping per definitie aanmerkt als nuttige toepassing. Deelt u voorts de mening dat het storten van (vervuild) slib of (vervuilde) grond niet per definitie een nuttige toepassing is.”

Antwoord minister: “Het verondiepen van een diepe plas is niet per definitie een nuttige en functionele toepassing. Dit moet blijken uit het inrichtingsplan voor elk gebied afzonderlijk.”

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kv-tk-2017Z11157.html>

Stille wateren hebben diepe gronden: gokken met baggerstort in diepe plassen

Dat de bodem van diepe plassen in de zomer altijd zuurstofloos is en afsterft, is een misverstand, zegt ecooloog Laura Seelen, onderzoeker bij het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW). Haar promotieonderzoek werd geïnitieerd door de provincie Noord-Brabant, die veel vragen kreeg

over het verondiepen van zandwinputten. Seelen onderzocht de ecologie van 51 diepe plassen in de provincie en dook tientallen keren naar grote diepte. "Het water op grote diepte is maximaal zes graden."

Zo kon ze zien waar waterplanten groeien: een graadmeter voor de kwaliteit van een plas. "De maximale diepte waarop planten voorkomen geeft een goed beeld hoe diep het zonlicht het hele jaar kan doordringen. Er werd altijd gezegd dat de maximale diepte voor plantengroei in Nederland vier a vijf meter zou zijn, maar dat is absoluut niet waar. Ik heb regelmatig op dieptes van achttien meter waterplanten gevonden."

<https://www.sportvisserijnederland.nl/actueel/nieuws/20449/stille-wateren-hebben-diepe-gronden-gokken-met-baggerstort-in-diepe-plassen.html>

AH 615 - 2018Z17863 - Antwoord van staatssecretaris Van Veldhoven-Van der Meer

(Infrastructuur en Waterstaat) (ontvangen 13 november 2018)

In mijn brief van 6 november 2018, gezamenlijke aanpak plastics, heb ik u toegezegd u hierover op korte termijn een voorstel te sturen om de Regeling bodemkwaliteit per 1 januari 2019 aan te passen. Ik wil in dit voorstel de zorgplicht concretiseren en daarbij aangegeven dat in grond en baggerspecie, die onder de vlag van het Besluit bodemkwaliteit wordt toegepast, alleen sporadisch ander bodemvreemd materiaal dan steenachtig materiaal of hout mag voorkomen.

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-862165.pdf>

Kamerbrief over import grond en baggerspecie diepe plassen - Rijksoverheid

Ik vind het van belang dat het mogelijk blijft om grond en baggerspecie in te zetten om diepe plassen te kunnen verondiepen, daar waar dit duidelijk bijdraagt aan de natuurwaarden en de maatschappelijke functie van de plas, bijvoorbeeld voor recreatie. Tegelijkertijd roept de recente sterke stijging van de inzet van uit het buitenland geïmporteerde grond voor deze toepassing, in combinatie met de eerdergenoemde incidenten, wel de vraag op of de bestaande kaders in wet- en regelgeving en het toezicht daarop samen voldoende waarborgen bieden dat deze ingrepen in de praktijk ook leiden tot positieve effecten voor natuur en milieu. Om deze reden ben ik van plan om deze kaders de komende tijd te evalueren en waar nodig aan te passen. Daarbij zal ik naast het zo nodig actualiseren van de bestaande specifieke kwaliteitseisen onderzoeken of het nodig is om het maximale percentage bodemvreemd materiaal, dat bij een dergelijke verondieping kan worden ingebracht, te beperken.

<https://www.rijksoverheid.nl/.../import-grond-en-baggerspecie-diepe-plassen.pdf>

Restafval Avebe nekt vis Grote Moere

Restafval van aardappelmeelconcern Avebe, het zogeheten tarra, is hoogstwaarschijnlijk de oorzaak van de enorme vissterfte in Grote Moere, de voormalige zandafgraving bij Grolloo. Deze conclusie is getrokken nadat Staatsbosbeheer, waterschap Hunze en Aa's en de gemeente Aa en Hunze gisteren nog een keer diepgaand over de zaak hebben gesproken.

<https://www.dvhn.nl/archief/Restafval-Avebe-nekt-vis-Grote-Moere-20771893.html>

